

Karel Poláček – Muži v ofsajdu

Eman Habásko mladší je náruživým fanouškem Viktorie Žižkov. Při zápase proti Slávii se pohádá se stejně zarytým fanouškem – slávistou, panem Načeradcem, a jsou spolu odvedeni na policejní stanici, aniž by se dověděli, jak zápas skončil.

8. Tlustý pán projevil dobré srdce

Úředník zjistil, že pan Emanuel Habásko narodil se roku 1905 na Žižkově, je tamže příslušný, vyznání československého, vyučený truhlář, zachovalý a toho času bez zaměstnání. Tlustý pán se jmenuje Richard Načeradec, narozený roku 1886 v Neveklově, přísluší na Žižkov, vyznání mojžíšského, obchod konfekcí a nepromokavými plášti, ženat, dvě dítky, bytem v Praze, Hybernská ulice, trestán dosud nebyl.

Když pak konceptní úředník vyslechl strážníkův raport, diktoval oběma provinilcům pro rušení veřejného klidu pořádkovou pokutu 100 Kč. V případě nezaplacení mění se pokuta ve vězení v trvání osmačtyřiceti hodin.

„A teď mi to podepište,“ velel konceptní úředník a pěstěným nehtem ukázal místo v protokole.

Eman zmalomyslněl a otázal se truchlivě: „A to by bylo k odsezení hned?“

„Hned,“ odvětil hrdě úředník, prohlížeje si růžové nehty, „ale bude lepší, když zaplatíte pokutu.“

Eman sklonil hlavu a mínil, že půjde přece jenom do Fišpanky.

Pan Načeradec změřil ho úkosem a zrakem obchodníka konfekcí odhadl jeho oděv a pak s nádherným gestem vytáhl tobolku a pravil: „Jsem v tom nevinně, pane policejní rado, já chci bejt s každým zadobře, mně se nemůže říct ani tohle, kdyby pan Habásko nezačal, tak by bylo všecko v pořádku. Já vidím, že ten pán je momentálně z formy, tak dovolte, abych to zaplatil za oba, nevidáno, přišel jsem o víc peněz, ať se vidí, kdo je Richard Načeradec. Prosím, tady jsou peníze, račte mi dát kvitanci.“

Mladý muž, kterému pan Načeradec udělil ve své přehnané štědrosti titul policejního rady, mínil, že jako beze všeho, když to chce zaplatit za oba, že nemá nic proti tomu.

Avšak Eman si vyložil šlechetné gesto svého protivníka po svém. Viděl v tom novou urážku a prohlásil, že rozumí špičkám, a kdyby nebyl na posvátném úředním místě, že by dal panu Načeradci pádnou odpověď. Ať ho raději s fleku zavřou.

„Beze všeho,“ odpověděl pan Načeradec, „dát a prosit, to je moc. Já vás, pane Habásko, nechtěl urazit, já chci, aby se to skončilo čestnou remízou.“

„Nedělejte drahoty, člověče!“ osopil se úředník, „když to pan Načeradec chce zaplatit, tak berte a jděte mi s očí.“

Eman změkl a byl pohnut, když pochopil, že mu chtěl soupeř pomoci z bryndy, a v návalu šlechetných citů prohlásil, že nemůže trpět, aby pan Načeradec trpěl škodu.

„Dovolte, pane,“ pravil galantně k tlustému pánovi, „abych pokutu zaplatil sám za oba, neb jsem zahájil akci a vy jste se pouze stáhl na obranu.“

„To nemůžu od vás chtít, pane,“ odvětil horlivě pan Načeradec, „neboť vidím, že jste v momentální indispozici a váš kapitál není likvidní.“

Eman odvětil v ten smysl, že je tedy dobře, ale ať ho pan Načeradec považuje za svého dlužníka.

Tak tedy zůstalo při tom, tlustý pán zaplatil pokutu, načež opustili policejní komisařství.

9. Vrchní číšník je růžový a blažen

Stmívalo se, když sestoupili s Letné a ocitli se uprostřed hlučícího města. Člověk, který by pozoroval oba pány, ponořené v živý rozhovor, netušil by zajisté v nich nedávné kruté nepřátele. Teoretický rozhovor o příčinách úpadku české kopané je sblížil tak, že měli pocit, jako by spolu chodili do školy.

Eman šel tak daleko, že potlačil v sobě výlučně žižkovské vlastenectví a snížil se tak, že byl ochoten přiznat Slávii jakési hráčské kvality. Pan Načeradec se odměnil tím, že nazval Viktorii

tvrdým oříškem pro letenské leadry. Vždycky si vážil těchto hochů a mínil, že Ohrada dodávala odjakživa nejskvělejší hráčský materiál ostatním klubům.

Pan Habásko hrdě přisvědčil, ale zasmušile děl, že dneska je hanba se dívat na ty hasiče, kterým to naklepe i Portugalsko. Bývaly doby, kdy s takovým Portugalskem by nemluvila ani rezerva Slavojů Žižkov. Podle jeho mínění způsobil derutu kopané profesionalismus.

Pan Načeradec odporoval, říka, že za každou práci se musí platit. Nic není zadarmo, ať si to pan Habásko pamatuje. A co se týče té krize, ať si to pan Habásko nechá říci, že krize byla, krize bude, tomu on jakožto rutinovaný obchodník rozumí. Nicméně je nutno, aby se dověděli výsledek mače, a za tím účelem si dovoluje pozvat pana Habáska do kavárny, kde se všecko dovědí.

Eman odvětil, že nemá nic proti tomu, a když vstoupili do místnosti, tu ušel pan Načeradec vrchního číšníka, který, růžový a úsměvný, zmítal se mezi stoly jako pstruh.

„Vyhráli jsme,“ zajásal pan Načeradec, ukazuje na číšníka, „neboť kdybysme utrpěli porážku, tenhle by seděl v kuchyni jako hromádka neštěstí a nikdo by se ho nedovolal. Každý vrchní je slávista. To je vědecky dokázáno.“

Eman odvětil, že se ještě nic neví, ale když usedli ke stolu, přičítal se vrchní, zašveholil: „Dvě jedna jsme jim to klepli, čím posloužím pánům?“

„Dvě jedna, pro koho?“ tázal se Eman.

Číšník se naň podíval s výrazem politování a vznešeně odvětil: „Pro Slávku, to se ví!“

10. Platit! Platit!! Platit!!!

„Tak přece!“ vzdychl blaženě pan Načeradec. „Nuže, pane vrchní, vypravujte nám průběh zápasu.“

„K službám,“ zašvitořil číšník, „první minuta: Slavie vyhrává los a —“

„Počkat,“ přerušil ho pan Načeradec, „až do sedmnáctý minuty, kdy padla nádherná branka Slavie, byli jsme zápasu přítomni. Pak jsme museli... é... pro neodkladnou záležitost opustit hřiště.“

„Dobrá. Dalších deset minut náleží Žižkovským. Jejich útok sevřel obranu Slavie do železného kruhu. V té době oba backové vydali ze sebe vše. Zejména Plánička měl příležitost se vyznamenat. Tvrdou ránu Podrazilovu jen s námahou vyráží do rohu —“

„Pst!“ ozvalo se v lokále, „druhý stůl u okna platit!“

„Platit, prosím,“ uklonil se číšník a pokračoval: „Kop z rohu byl zahozen. Pak nastává otevřený boj v poli. Pleticha se vyznamenává. Jeho klamání je ojedinělé —“

„Pst!“ ozvalo se naléhavěji, „platit!“

„Platit, prosím,“ děl pro sebe číšník a přejel si rukou čelo. „V sedmatřicáté minutě prvního poločasu došlo ke kolizi mezi Hromádkou a Novákem. Soudce nařizuje trestný kop.“

„Proti Viktorce ovšem?“ tázal se přísně pan Načeradec.

„Bohužel, nikoli,“ odvětil vyprávějící, „proti Slavii! Toto chybné rozhodnutí soudcovo potkalo se ovšem s rozhořčením v řadách sportovně uvědomělé veřejnosti —“

„Hej! Platit!“

„Platit, moment!“ zašvelel číšník; načež hlasem, plným vzrušení: „Volný kop provádí Meduna. Míč zachytil Ženíšek, stopil, ale dříve než mohl přistoupit k osvobozujícímu odkopu, přibíhá Podrazil a... a...“

„Platit! Platit! Platit! Pst!“

„K službám, platit!“ zalkal číšník. „Plánička vybíhá a Podrazil vsítil první branku Viktorky. Takový pitomý šourák, prosím! Za střídavých útoků se končí první poločas, stav je 1 : 1, prosím, a já musím na moment odskočit, pánové odpustí...“

Číšník zmizel jako ještěrka mezi kamením. Pan Načeradec i Eman ponořili se v zádumčivé mlčení.

Kolem se přehnal opět pan vrchní a v letu utrousil: „Pánové, odpusťte, ale o druhém halftimu vám nemůžu obšírně referovat — haló, Franc, druhý stolek dostane kapucína! — jenom o vítězné brance Svobodově, která rozhodla zápas, chci říci několik slov. Svoboda, pánové, ač tísně, střílí ze vzdálenosti dvaceti metrů nezadržitelnou dělovku do pravého rohu

— uctívá poklona, pane Karpe — nejkrásnější branka dne — konec mače patří opět Viktorce, ale na výsledku — platit, prosím, hned jsem tady! — ale na výsledku se nedalo nic změnit — přál bych vám vidět tu branku, takové nádherné bodlo — pst! Ta dáma dostane obrázky —“

11. Eman má místo

„Nebud'te smutnej, pane Habásko,“ domlouval laskavě pan Načeradec Emanovi, „jednou ty, jednou já, jednou naše Anka, jak se říká. Jak slyším, Viktorka se držela a vejsledek moh bejt docela dobře naopak.“

Eman mávl rukou: „Vo to! To je to nejmenší, šak my s várna ještě zaválíme bago. Já mám jiný starosti.“

„Jaký vy,“ ujal se slova tlustý pán, „jaký vy můžete mít starosti, mladej a svobodnej člověk. Když já jsem byl jako vy, o jé! Moje starosti máte mít, vám řečeno, moje starosti na vaši hlavu. Obchody nejdou, jak by měly jít, kunčafti jsou faul, tuhle se mně položila firma, kterou jsem zařizoval — já vám říkám, pane, je to k neuvěření, pane, ale kolikrát si tak myslím, pane, celý noci nespím, vy víte moc, pane, můj život není k žití, každej mi říká ‚copak vy, pane Načeradec‘, ale já nejsem pro nikoho k mluvení, já vím, co vím, mně se pohádky nebudou vypravovat —“

Eman mu vysvětlil, jakého druhu jsou jeho starosti. Nemá místo a tatík mu dělá těžkou hlavu. Má povětšinou pravdu, ale když je protivno ty řeči v jednom kuse poslouchat.

„Místo nemáte?“ povídal pan Načeradec a zamyslel se. Uplynula minuta. Tlustý pán vyjasnil čelo: „Nemá místo! To jsou řeči, že jste mi to neřek hned. Ale nic. Pudete ke mně. U mne je práce fůra. Lidí plnej krám, kdo to má vydržet? Já si taky můžu odpočinout, no já myslím —“

Tak mluvil pan Načeradec a poněmáhle se vemluvil do představy, že Eman musí být získán pro jeho závod, nemá-li tlustý pán předčasně klesnout v tmavý hrob přepracováním.

Ve skutečnosti však toužil po tom, mít ve své blízkosti člověka, se kterým by mohl mluvit o sportu. Pan Načeradec byl v náruživosti pro fotbal ve své rodině osamocen. Celé příbuzenstvo, zejména lidi z její strany, mluvili o jeho vášni s hlubokým pohrdáním.

„Tak jsme se domluvili,“ pravil, podáváje Emanovi ruku, a dodal přísně: „Zítřka v sedm hodin ať jste v obchodě. Řeči se nevedou, nedochvilnost se netrpí, to víte, já...“

Eman odvětil, že je dobře, a poroučel se.

POLÁČEK, Karel. *Muži v ofsajdu: Ze života klubových přívrženců*. 9. vyd., v ČS 2. Praha: Československý spisovatel, 1965.

- 1) Proč byli pánové předvedeni na policejní stanici?
- 2) Jak spor dopadl?
- 3) V čem si oba pánové rozuměli? V čem byli odlišní?
- 4) Jaké měli povolání?
- 5) Proč pan Načeradec přijal Emanu do zaměstnání?
- 6) Jak se dozvěděli, jak zápas dopadl?
- 7) Jakým jazykem je kniha napsaná?
- 8) Jak říkáme nespisovným slovům nějakého oboru?
- 9) Co je tu karikováno? Je to humor laskavý, nebo výsměšný?
- 10) Které jiné Poláčkovy knihy znáš? Jakého byl jinak zaměstnání?

Řešení:

- 1) Pohádali se na fotbalovém zápase.
- 2) Měli zaplatit pokutu (za oba ji zaplatil pan Načerades) a usmířili se.
- 3) Byli oba nadšení fotbalisté – fanoušci. Odlišní byli věkem, povoláním i klubem, kterému fandili.
- 4) Pan Načeradec byl obchodník a Eman Habásko byl nezaměstnaný mladý muž.
- 5) Aby si měl s kým povídat o sportu.
- 6) Podle výrazu číšníka – když obsluhoval se zářivým úsměvem, vyhrála Viktorie.
- 7) Řeč vypravěče – spisovná, řeč postav – nespisovná (zejména mezi sebou).
- 8) Slang
- 9) Některé figurky (typy) dospělých, jejich chování a vlastnosti; humor laskavý.
- 10) pro děti: Bylo nás pět, Edudant a Francimor
pro dospělé: např. Michelup a motocykl, Hostinec U kamenného stolu, Vše pro firmu, Okresní město; byl novinářem (sloupkař a soudnickář) Lidových novin spolu s Čapky, Bassem, Valentou a Peroutkou.